

VERSLAGEN VAN DE MAANDVERGADERINGEN

te Heerlen op 4 mei

Traditiegetrouw heeft de heer J. H. Coonen voor een verblijdende hoeveelheid bloeiende planten gezorgd, waardoor een goede start van de avond verzekerd is. Flora's worden geraadpleegd en gedetermineerde planten gaan de kring van aanwezigen langs. De afwezigheid van Dr. Dijkstra wordt gecompenseerd door de heer van Geel, die van tal van planten bijzonderheden weet te vertellen.

De heer van Maastricht heeft 'n zeer fraai opgezet ♂ en ♀ ex. van de Nachtpauwoog, *Saturnia pavonia* meegebracht. De rupsen werden door zijn zoon in juni 1970 te Vijlen-Vaals gevangen. De drie poppen hieruit verkregen kwamen eind april uit. Er waren twee ♀♀ bij, die in een kooi in de tuin werden geplaatst. Op 1 mei werd 'n gelokt ♂ gevangen. Een dag later verscheen er opnieuw een ♂, dat met beide ♀♀ paarde. De afgezette eitjes leverden ± 14 dagen later 'n 160 tal larfjes op. Duidelijk is de geslachtsdimorfie te zien bij de meegebrachte exemplaren.

Vol verontwaardiging vertelt de heer Mientjes over een ontmoeting met 'n op excursie zijnde groep leden van een Limburgse afdeling van de Nederlandse Geologische Vereniging. In het Lonselerbeekdal bij La Calamine waren deze geologen bezig een deel van het plantendek te verwijderen. Van deze ingreep werden o.a. Schubwortels en het enige in deze omgeving bloeiende Peperboompje het slachtoffer. De heer Mientjes attendeerde hen op deze verarming van de flora, hierop was hun commentaar: „als de botanici het recht hebben om de bloemen te zien, dan hebben wij evenveel recht om de stenen onder de bloemen te zien.” Ze wilden die als ruilobject gebruiken.

Mej. Blankevoort vraagt aandacht voor het streven van het Comité Herbeplanting Zuid-Limburg. Dit heeft tot gevolg dat 'n adhesiebetuiging wordt opgesteld, die door alle aanwezigen wordt ondertekend.

Na de pauze vertoont de heer Bult een serie dia's,

die betrekking hebben op een reis, die hij dit voorjaar maakte met 3 leden van het Genootschap, de heren: J. Conen, H. Bult en R. Goldbacht. Het doel van deze tocht was een bijdrage te leveren aan project nr. 341 van het World Wildlife Fund, de bewakingsactie van de laatste zeearenden in Sleeswijk-Holstein.

Tot het einde van de vorige eeuw was deze grootste roofvogel van Europa daar nog broedvogel. Door menselijk toedoen verdreven, traden de eerste broedgevallen weer op in de 2de wereldoorlog. Meteen na de oorlog werd het maximum bereikt van 7 à 8 broedparen.

In 1969 waren er nog 5, maar alle nesten werden uitgehaald (een ei brengt 800 DM op.) Dan grijpt het W.W.F. in en van 1970 worden de horsten bewaakt. Toch brengt slechts een horst dat jaar een jong voort.

Bij de drie overige paren, die dicht bij de Oostzee broedden werd het legsel voortijdig verlaten. De eieren werden verzameld en door 't instituut Koe-man onderzocht. Ze bleken grote hoeveelheden kwik, dieldrin en andere gechlloreerde alifaten te bevatten.

Opvallend was, dat het arendenpaar dat een jong groot bracht, broedde bij een meer dat ± 40 km van de Oostzee aflag. De gehele winter door was het gevoederd, waardoor het waarschijnlijk minder gifstoffen naar binnen kreeg.

Dit jaar waren er drie paren met een legsel. Een paar ging niet tot broeden over, was wel in het territorium aanwezig. Dit lijkt normaal te zijn volgens Dr. H. Brüll.

Met spanning wordt dit jaar het broedresultaat afgewacht. Teleurstellend is, dat reeds twee eieren voor onderzoek in Nederland zijn ontvangen en wel van het paar, dat het vorige jaar het enige jong groot bracht.

te Heerlen op 1 juni

Dr. Bruna en de heer Coonen hadden enkele moerasjes in en bij Heerlen bezocht en vandaar allerlei planten ter vergadering meegebracht. Moerasgebieden zijn, volgens de heer Bruna, in Zuid-Limburg zeldzaam. In het Krijtdistrict zijn de beek-hellingen steil, waardoor het water snel afgevoerd wordt. De Geleenbeek (incl. de Caumerbeek)

stroomt door het lössgebied met zwakkere hellingen, het verval is geringer waardoor het beekwater plaatselijk buiten de oevers kan treden, met als gevolg een moerasje en op de duur zelfs veenvorming. Op deze plaatsen kan zich een moerasbos vormen in een voedselrijke omgeving, bestaande uit els en wilg als bomen, verder vogelkers, gelderse roos en rode- en zwarte bes als struiken en de volgende kruiden: slanke sleutelbloem, dotterbloem, goudveil, gele dovenetel, bitterzoet, hop, moesdistel. Sommige soorten zijn door de vervuiling van het water verdwenen zoals de grote muggenorchis. Soorten die profiteren van het verontreinigde maar voedselrijke water, zoals leverkruid en lisdodde, breiden zich sterk uit ten koste van de eerstgenoemde groep. Een en ander zal uitvoeriger besproken worden in een boek dat binnenkort zal gaan verschijnen, namelijk: Heerlens Groen.

Mej. Blankevoort deelde mee dat een wespendif, een zeldzame vogel in Limburg, waarschijnlijk slachtoffer was geworden van een strychnine vergiftiging. Dit zware vergift zou uitgestrooid zijn op sportvelden, enz. ter bestrijding van mollen en muizen door de opzichter van de plantsoendienst. Na enkele dagen verzorging kon de vogel weer in vrijheid gesteld worden. Gevraagd werd welk dier de kelken van de aronskelk afbijt. Aangenomen wordt dat das of slakken de schuldigen zijn, volgens Dr Bruna echter pikt de merel ook deze kelken open.

Mej. Sterken deed een verhaal over een wezel die een soortgenoot doodbeet en zich niet stoorde aan menselijke stemmen en geroep. Men kan zich voorstellen dat in gevecht op leven en dood zo'n dier daarop niet reageert. Wezels tonen, zoals Dr Dijkstra meedeelde, absoluut geen angst voor de mens, indien deze zich niet beweegt. Ze kunnen zelfs over iemands schoenen heenlopen, zoals hij tweemaal geconstateerd had. Zeer onlangs nam hij een bosmuis waar die absoluut geen notitie nam van pratende mensen, zolang deze zich maar niet bewogen. Een van de waarnemers dacht dat de muis doof was, verschillende diersoorten blijken niet te reageren op geluiden die voor hen absoluut geen biologische betekenis hebben, dus wel bijv. op het geluid dat een uil voortbrengt.

VERSLAG VAN DE VOGELEXCURSIE naar de Groote Peel op zondag 25 april 1971

Rond 9.00 uur vertrok het uit 35 deelnemers bestaande gezelschap vanuit Weert naar het bezoekerscentrum „Mijl op Zeven”, waar de heer Spreuwenberg iets vertelde over de geschiedenis van de Peel en de avifauna van het reservaat De Groote Peel. Daarna werd onder leiding van de heren Tillemans en Spreuwenberg de wandeling begonnen bij de „12e baan”. Hier kon meteen kennis worden gemaakt met enkele eendensoorten: de Wilde eend (*Anas platyrhynchos*) en Wintertaling (*Anas crecca*) als algemene broedvogels en de Zomertaling (*Anas querquedula*), Pijlstaart (*Anas acuta*) en Slobeend (*Spatula clypeata*) als doortrekker resp. minder algemene broedvogels. Boven de pijpestrootjes zweefde een ♀ Bruine kiekendief (*Circus aeruginosus*), terwijl van uit een rietkraag enkele keren de doffe roep van de Roerdomp (*Botaurus stellaris*) opklonk. Op de Astense Moostscheiding, de grens tussen de provincies Brabant en Limburg, zongen twee witgesterde Blauwborstjes (*Cyanosylvia svecica cyanecula*). Als zeer bijzonder werd door de deelnemers de waarneming van twee reegeiten ervaren. Beide dieren liepen op hun gemak over een peelpaas en verdwenen daarna langzaam tussen de ruigte. Op het grote ven „Aan 't Elfde” zwommen drie paren Futen (*Podiceps cristatus*), één Dodaars (*Podiceps ruficollis*), één ♂ Kuifeend (*Aythya fuligula*), zes ♂ Tafel-eenden (*Aythya ferina*) en enkele paartjes slobe-eenden. Boven het wateroppervlak fourageerden ca. 30 Zwarte Sterns (*Chlidonias niger*) en enkele honderden Boerenzwaluwen (*Hirundo rustica*) met Oeverzwaluwen (*Riparia riparia*). Het was leuk om te zien hoe de in het water groeiende wilgenstruiken vol zaten met deze vogels. Ongeveer dertig meter uit de oever broedde een Fuut in een graspol. Door zijn prachtige schutkleur was de vogel, die overigens open en bloot op het nest zat, nauwelijks te zien.

Verder werden waargenomen: Braamsluiper (*Sylvia curruca*), Grasmus (*Sylvia communis*), Boompieper (*Anthus trivialis*) en enkele tientallen Fitisen (*Phylloscopus trochilus*), waarvan het meereendeel zeker op doortrek was.